

PAPIER

Praktická informačná brožúra pre občanov a samosprávy

projekt-nareg.eu

NAREG

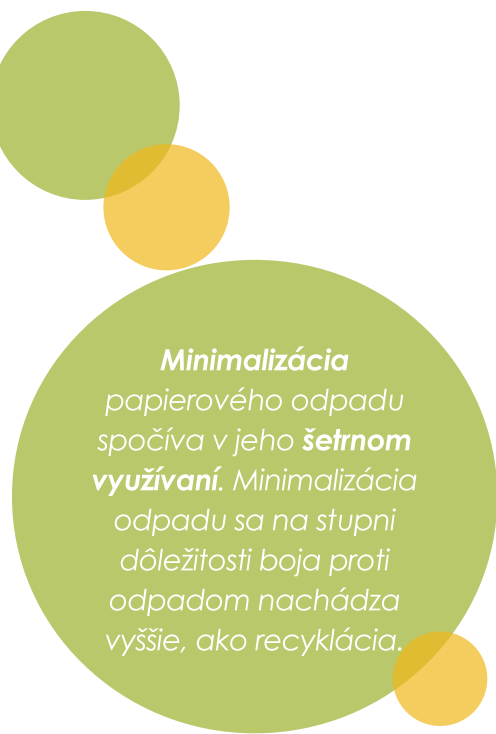
... Papierový odpad predstavuje veľkú časť celosvetového odpadu, okolo 26 %.

...Jedna tona zberového papiera zachráni až **17 stromov.**

...Možnosti recyklácie papiera však nie sú neobmedzené, **v priemere sa dá papier recyklovať 5 – 8x.**

... V súčasnosti sa na výrobu papiera používa **35 % zo všetkých vyťažených stromov.**

...**Vyhadzovaním papiera na Slovensku zničíme ročne približne 3 500 – 4 000 ha storočného lesa.**

Minimalizácia
papierového odpadu
spočíva v jeho **šetrnom**
využívaní. Minimalizácia
odpadu sa na stupni
dôležitosti boja proti
odpadom nachádza
vyššie, ako recyklácia.

Je papierový odpad zlý? ...4

Papierový odpad na Slovensku ...6

Papierový odpad v rámci obcí ZOHŽO ...6

Ako správne triediť papier? ...7

Recyklácia papiera ...11

Ako „zatočiť“ s papierovým odpadom? ...14

O projekte NAREG ...18

Je papierový odpad zlý?

Papier je jednou z tradičných komodít triedeného zberu odpadov. Ide o tenký hladký materiál vytváraný zhutnením najčastejšie prírodného vlákna – celulózy. Tá sa získava väčšinou z ihličnatých stromov, ako je smrek alebo jedľa. Možnosti recyklácie papiera nie sú neobmedzené – v priemere je možné ho recyklovať približne 5 – 8 krát. Bohužiaľ, aj napriek dobrému povedomiu verejnosti o triedení tejto komodity, naďalej nemalé množstvo papiera končí v zmesovom komunálnom odpade a následne, s výnimkou Bratislavy a Košíc, rovno na skládke odpadov. Papier na skládke prispieva k nebezpečným chemickým reakciám a produkcii rizikových skládkových plynov, predovšetkým metánu.

Ak by sme sa poobzerali okolo seba, našli by sme mnoho predmetov z papiera – servítky, papierové kuchynské utierky, vreckovky, obaly

od potravín, katalóg, časopis, noviny, a mnohé ďalšie. Pred érou plastu bol prakticky jediným obalovým materiálom. Až dodnes sa najviac papiera využíva práve ako obalový materiál. Na kancelárske účely sa využíva približne jedna štvrtina vyprodukovaného papiera. Oproti plastu či hliníku má predpoklady byť ekologickejšie prijateľnejší. Papier tiež môže prezentovať hodnotu (napr. papierové peniaze, šek, kupón, potvrdenka, dokument s dôležitým záznamom) a má široké využitie naprieč všetkými odvetvami. Využíva sa aj v stavebníctve alebo ako dekoračný materiál.

Spotreba papiera vo svete narastá v obrovskej miere, čím rastie aj množstvo odpadu. Vedeli ste, že za posledných 40 rokov sa spotreba papiera zvýšila až o 400 %? Papierenský priemysel je jedným z najväčších odvetví vo svete a má obrovský vplyv na životné prostredie. Hlavným problémom je odlesňovanie, znečistenie vzduchu, vody a pôdy a globálne otepľovanie.

Celosvetovo predstavuje celulózový a papierenský priemysel 5. najväčšieho spotrebiteľa energie. Napriek povedomiu o triedení je **papierový odpad jednou z hlavných zložiek skládok.**

Ako to teda je s papierom? Na jednej strane vnímame informácie o škodlivosti papierenskej výroby, na druhej strane máme papierenský priemysel, ktorý sa snaží ponúknuť ekologickejšie alternatívy. Kde je pravda a ako „zlý“ je papierový odpad? Na tieto otázky aj na otázky spojené so správnym triedením papiera sa budeme snažiť nájsť odpoveď v predkladanej brožúre. Budeme sa tiež snažiť predostrieť

praktické tipy, ako eliminovať množstvo papierového odpadu vo vašej domácnosti.

Záverom si dovoľíme konštatovať, že papierový odpad, aj napriek tomu, že je ľahko rozložiteľný a jeho recyklácia nie je v porovnaní s ostatnými druhmi odpadu natoľko energeticky náročná, zostáva stále odpadom. Aj keď poznáme väčších tvorcov uhlíkovej stopy a znečisťovateľov životného prostredia (doprava, ťažba a spaľovanie uhlia atď.), je dobré hľadať aj v tejto oblasti udržateľnejšie alternatívy. Rozhodli ste sa pre recyklovaný papier? Šetríte tým vodu, stromy aj energiu. Skúsite nákup v bezobalovom obchode alebo sa pri nakupovaní zamýšľate, či danú vec potrebujete? Napíšete si tento týždeň nákupný zoznam do smartfónu namiesto na papier? Výborne! Vo vašej snahe bezodpadovej vám aj veľmi držíme palce. Úspešné redukovanie vášho papierového odpadu vám praje

projektový tím NAREG

Papierový odpad na Slovensku

Papier tvorí približne 20 % komunálneho odpadu a je **druhou najzastúpenejšou zložkou nášho odpadu hneď po bioodpade**. Na Slovensku denne vyhodíme viac ako 1000 ton papierového odpadu, ktoré by zaplnili približne 1 kilometer dlhý nákladný vlak. Napriek tomu papierom plytváme menej, ako v západoeurópskych krajinách. Ročne obyvateľ Slovenska spotrebuje asi 85 kg papiera. V ekonomicky silných krajinách je spotreba papiera vyššia. Vedeli ste, že na Slovensko sa odpadový papier dokonca dováža? (napr. papierne v Žiline majú nenaplnenú kapacitu na spracovanie odpadového papiera). V roku 2018 sa na Slovensku **zrecyklovalo 103-tisíc ton papiera**.

O papierovú výrobu (papierová hygiena, papierové obaly na potraviny) je záujem aj v čase koronavírusu. Vedeli ste, že v období spomalenia ekonomiky museli slovenské

papierenské závody dokonca zvyšovať svoje kapacity, aby dokázali obslúžiť rastúci dopyt po papierových výrobkoch?

Papierový odpad v rámci obcí ZOHŽO*

Združenie obcí Horného Žitného ostrova sa stará o odpady od viac ako 60-tisíc obyvateľov. V obciach ZOHŽO sa podľa poslednej súhrnnej dostupnej štatistiky vytriedilo za rok 2017 **883,29 ton** papierového odpadu. Rok predtým (2016) to bolo len 586,77 ton papierového odpadu. Oproti predchádzajúcemu roku (2015) ide o menej vytriedeného papiera, kedy v tomto roku štatistika hovorí až o 1 192,03 tonách papierového odpadu.

Tabuľka: Vznik komunálnych odpadov v záujmovom území ZOHŽO (v okresoch Dunajská

Streda a Senec) v rokoch 2015 – 2017
(zdroj: ZOHŽO)

v tonách	2015	2016	2017
Papier a lepenka	1 192,03	586,77	883,29

*ZOHŽO – Združenie obcí Horného Žitného ostrova v odpadovom hospodárstve so sídlom v Šamoríne.

Ako správne triediť papier?

Na triedenie papiera sa zvyčajne používajú kontajnery **modrej farby**. Aj keď je papier v prírode pomerne rýchlo rozložiteľný oproti iným druhom odpadu, jeho recykláciou šetríme energiu potrebnú na

spracovanie dreva do papierovej formy a v neposlednom rade aj samotné stromy. Pred uložením do zbernej nádoby je potrebné **zmenšiť objem** papierového odpadu (napr. zošliapnuť a alebo rozobrať krabicu), zabránime tak rýchlemu plneniu odpadových nádob, zhoršenej manipulácii s nádobou a zníženiu spotreby paliva (nebudeme vozit' vzduch). Značka trojuholník zložený z troch šípok na obrázku nižšie znamená, že obal alebo výrobok je recyklovateľný. Súčasťou znaku je tiež označenie materiálu, z ktorého je obal vyrobený. Pre papier je to označenie PAP (z angl. „PAPER“) a číslice 20, 21 a 22.

Papier je **veľmi dobre**

recyklovateľný, ale pri každom recyklačnom cykle sa jeho vlákna skracujú a tak je možné ho recyklovať maximálne osemkrát. Jeho recykláciou šetríme lesy a znižujeme množstvo chemických látok vypúšťaných do ovzdušia pri výrobe.

Vedeli ste, že

- na území Slovenska sa s výrobou papiera začalo v 15. storočí po príchode nemeckých osadníkov?
- takmer polovica (42 %) dreva vyťaženého globálne sa spotrebuje na výrobu papiera?
- každá tona recyklovaného papiera ušetrí približne 17 stromov (+ 4000 kW energie, 26 000 litrov vody, 3 m³ miesta na skládke a 1500 litrov oleja)?
- výroba 1 listu papiera formátu A4 vyžaduje spotrebu 5 – 10 l vody?
- na výrobu 1 rolky toaletného papiera sa spotrebuje 140 l vody?
- papierenský priemysel je jedným z najväčších priemyselných odvetví vo svete a má veľký vplyv na životné prostredie (celosvetovo je papierenský a celulóзовý priemysel 5. najväčším spotrebiteľom energie, čo predstavuje 4 % celkovej spotreby energie na svete)?
- mnoho nepriaznivých účinkov pochádza už z výrobného procesu papiera – hlavným problémom je odlesňovanie, znečistenie vzduchu, vody, pôdy a globálne otepľovanie?
- výroba recyklovaného papiera vypúšťa približne o 70 % menej škodlivín do ovzdušia (1 tona recyklovaného papiera ušetrí 27 kg emisií v ovzduší v porovnaní s papierom z primárnych surovín).
- napriek tomu, že mnohokrát sa v prípade papiera dostáva na verejnosť prevažne

negatívna informácia, že ničí lesy, technológie výroby papiera stále napredujú a papierenský priemysel ako celok sa snaží správať zodpovedne?

- papierenský priemysel sa dnes ekologicky certifikuje od ťažby dreva až po konečný potlačený produkt? Vysvetlenie niektorých zaužívaných certifikačných značiek ponúkame nižšie.

Čo teda patrí a čo naopak nepatrí do triedeného papiera?

Patrí do papiera

✓ papier, časopisy, noviny, zošity, kancelársky papier, reklamné letáky, katalógy, pohľadnice, listy, papierové tašky (nie darčkové – sú povoskované), výkresy, pohľadnice

✓ papierové obaly napr. z potravín, kozmetiky (napr. krabičky z dezertov, syrov, čajov, krabice z pracích práškov, obaly od múky

✓ lepenka a kartón (stlačené)

✓ skartovaný papier

✓ papierové krabičky a kartónové škatule (stlačené, papierové lepiace pásy môžu ostať)

✓ obálky s plastovým okienkom (okienko môže ostať)

✓ papiere zopnuté kovovou spinkou v malom množstve (malé množstvo spiniek neprekáža, ale je možné ich aj oddeliť a naložiť s nimi ako s ostatnými kovmi)

✓ výrobky a obaly označené symbolmi: PAP (čísla 20 – vlnitá lepenka, 21 – hladká lepenka, 22 – papier)

✓ rolky od toaletného papiera a kuchynských servítk -> alternatívne využiť ako HRAČKY pre

deti alebo ako KOMPOST, prípadne spáliť
v KOZUBE

✓ obaly od vajičok -> alternatívne POUŽÍVAŤ ZAS
A ZNOVA DOKOLA (odniesť na trh) alebo ako
KOMPOST, alebo SPÁLIŤ V KOZUBE.

Nepatrí do papiera

X knihy ->

požičať/darovať/predať:

napr. BAZÁR, SUSEDSKÁ BURZA, BÚDKA NA KNIHY,
KNIŽNICA, ANTIKVARIÁT, KNIŽNÁ ZÓNA BEZ
PEŇAZÍ,... v poslednej fáze životnosti na ZBERNÝ
DVOR, pozn.: v prípade, že nemáme inú možnosť,
odporúčame pred vyhodnotením kníh do papiera
odstrániť aspoň ich obálku

X mokrý papier (lebo má sklon plesnivieť) ->
KOMPOST alebo KOZUB, alebo ZMESOVÝ
KOMUNÁLNY ODPAD, alebo nechať vyschnúť
a pokiaľ nie je plesnivý -> do PAPIERA

X samoprepisovací papier -> ZMESOVÝ
KOMUNÁLNY ODPAD

X povoskovaný papier (darčekový papier,
darčekové tašky,...) -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY
ODPAD

X asfaltový a dechtový papier -> ZMESOVÝ
KOMUNÁLNY ODPAD

X termopapier (papier, ktorý sa používa
napríklad na účtenky, je hladký a písmo na ňom
často vybledne + keď sa po ňom poškrabane
nechtom, zostane na ňom škrabanec) ->
ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X použité, mastné alebo zašpinené papierové
vreckovky a servítky -> KOMPOST alebo KOZUB,
alebo ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X polystyrén -> PLAST (ak čistý) alebo
ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD (ak znečistený),
najideálnejšie pre recykláciu však odniesť
na ZBERNÝ DVOR

Xlobal, celofán

X papierovo/plastovo-hliníkový obal od korenín, masla, potraviny pre zvieratá,...-> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD, je to kompozit

X vata a vatové tampóny -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X menštruačné vložky a tampóny, plienky, (je to kompozit papier a plast + sú silno znečistené) -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X papierové vreckovky, kuchynské utierky a iné použité hygienické potreby -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X kompostovateľný „papier“ (z cukrovej trstiny a pod.) – mohol by poškodiť recykláciu -> KOMPOST alebo ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X nápojové obaly od džúsov a mlieka -> triedi sa tak, ako je zaužívané vo vašej obci triediť viacvrstvové kombinované materiály (VKM).

Aj jedna nesprávne vyhodená vec (napríklad plastové vedierko z farby či lepidla) vyhodená do kontajnera určeného pre papier, **môže znehodnotiť úsilie stoviek ľudí, ktorí správne separujú odpad** do nádob na to určených.

Recyklácia papiera

Papier je ďalším z odpadov, na ktorý sa **vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov**, čo znamená, že za jeho odvoz

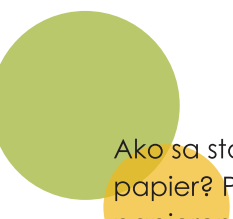
a likvidáciu občan neplatí. Čo ak nevíete, čo patrí a čo nepatrí medzi papier? V tomto prípade pomôže sledovanie značiek na obale výrobku, rady poskytne tiež internetová stránka vašej obce alebo všeobecne záväzné nariadenie (VZN) obce o nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom. Informácie tiež môžete získať na internetovej stránke spoločnosti, ktorá zabezpečuje zber odpadu vo Vašej obci.

Recyklácia papiera môže byť okrem iného aj zdrojom znečistenia, pretože v priebehu tohto procesu sa z papiera musí odstrániť atrament. To vedie k tvorbe nebezpečného odpadu, čo je asi 22 % hmotnosti recyklovaného odpadového papiera. V atramentoch sa totiž nachádzajú prchavé zlúčeniny, ťažké kovy a ropné produkty.

Na druhej strane, recyklácia papiera má stále mnoho výhod, nakoľko ide o **technicky menej komplikovaný postup v porovnaní s inými druhmi odpadu**. Aj keď je možná viacnásobná

recyklácia papiera, je obmedzená, nakoľko každým recyklačným cyklom sa kvalita materiálu zhoršuje. Na výrobu kvalitného papiera sa využíva surovina s dlhým vláknom a na výrobu toaletného papiera sa môže používať aj surovina s kratším celulóзовým vláknom (preto nemá veľkú mechanickú odolnosť). Výrobný proces recyklovaného papiera je náročnejší, ako klasická produkcia papiera zo stromov, čo častokrát vedie k vyšším cenám pre spotrebiteľov.

Aj napriek spomenutému procesu odstraňovania atramentu je recyklácia papiera stále cestou, ktorá môže ovplyvniť trh s papierom smerom k menšej spotrebe dreva. Nákup recyklovaného papiera je spotrebiteľskou odozvou a povzbudí výrobcov smerom k snahe o udržateľnejšie alternatívy a ochranu životného prostredia. Mnohé spoločnosti na bielenie papiera už nejaký čas nepoužívajú chlór alebo buničinu nebielia vôbec.

Ako sa stane z papiera, ktorý vyhodíme, nový papier? Proces recyklácie začína už v sklade papierenského závodu, kde kamióny privážajú použitý papier z triedeného zberu. Z papiera nakladá zamestnanec robotickou rukou kôpky na dopravníkový pás. Tiež kontroluje, či sa medzi papierom nenachádza niečo, čo tam nepatrí, ako napríklad kus igelitu. Pás naložený papier posunie do kade, v ktorej sa zmiešava s vodou a rozdelí sa na vlákna. Zmes premiešavajú tupé nože, až kým sa papier nerozdelí na malé čiastočky, ktoré prejdú cez jemné sito na dne kade. Tým sa zabezpečuje aj prvé čistenie materiálu.

Na rozvláknenie tony papiera treba 97 metrov kubických vody. Vznikne tak akási hnedá voda, ktorá obsahuje len 3 percentá sušiny. Takto zriedená zmes putuje na ďalšie dočistenie od malých nečistôt, napríklad plastu, polystyrénu či kovu (napr. spinky). Papierová zmes putuje cez kade, v ktorých sa z nej oddelí všetko, ľahšie aj

ťažšie ako papier. Magnet zase zachytí všetky kovy ako spinky na papier a podobne. Potom sa dočistená zmes rozriedi a prípadne zahustí. Cieľom je, aby mal papier rovnomerne rozloženú konzistenciu a nebolí v ňom hustejšie a redšie časti. V tomto kroku sú papierové vlákna zmiešané s vodou tak veľmi, že až 99,3 % tvorí voda. Takáto béžová voda putuje na veľmi jemné sito, ktoré zachytáva papierové vlákna a voda cez neho prepadáva do zberača, aby sa mohla opäť použiť. Nasleduje sušenie najprv pomocou podtlakového sacieho valca, potom pomocou lisu. Zo sušiacich valcov sa potom odvíja to, čo už poznáme ako papier. Prejde ešte cez hladiacu stolicu, ktorá odstráni prípadné jemné hrbolčeky a navinie sa obrovské rolky podobné toaletnému papieru. Potom z neho vyrábajú s pomocou kukuričného škrobu lepenku, krabice na pizzu alebo iný tovar, papiere na balenie alebo aj na kreslenie.

Ako „zatočiť“ s papierovým odpadom?

Aj keď sa papier používa ako „zelenšia“ alternatíva obalového materiálu, treba si uvedomiť, že skončí v istom štádiu ako odpad. Pozitívom papiera je jednoznačne jeho viacnásobná možnosť recyklácie, v porovnaní s plastom. Navyše, biologickým rozpadom sa mení späť na celulózu. Je potrebné myslieť na to, že zvýšená spotreba papiera znamená tlak na výrub stromov.

Dovoľme si Vám predstaviť niekoľko praktických rád a tipov, ktoré Vám pomôžu eliminovať spotrebu papiera vo Vašej domácnosti. Skúste si z nižšie uvedených bodov vybrať jeden, ktorý je podľa Vás vo Vašej domácnosti najľahšie aplikovateľný. Ak budete mať tento bod zvládnutý a osvedčí sa Vám, môžete sa k tejto brožúre vrátiť a pokúsiť sa zaviesť do Vašej domácnosti niektorý iný z ponúkaných tipov:

1. Namiesto papierových servítok (príp. kuchynských utierok) sa dajú používať ich látkové prateľné varianty. Navyše, zažívajú veľký come-back, sú štýlovou záležitosťou.

2. Na balenie potravín a desiaty je možné použiť namiesto servítok štýlové, voňavé a viacnásobne použiteľné včelobaly. Na kávu si môžeme nosiť vlastný termohrnček a nepoužívať jednorazové papierové poháre. Tieto sú potiahnuté plastovou fóliou a aj keď existujú zariadenia, ktoré by ich zrecyklovali, väčšinou aj tak končia v komunálnom odpade. Aby bolo možné takéto poháre recyklovať, museli by sa separovať zvlášť, podobne ako papier.

3. Na viacerých verejných toaletách dnes už nenájdete papierové utierky. Napriek tomu môže variant so sušičom rúk ľuďom nevyhovovať. V takom prípade odporúčame mať v kabelke

malý bavlnený uteráčik a ten si nosiť so sebou (je bežnou praxou napr. v Japonsku), prípadne vysušiť ruky voľne.

4. Odporúčame vybrať 100 % recyklovaný nebielený slovenský toaletný papier, ktorý je v obchode dostať balený v papieri po jednom kuse namiesto plastového obalu. Ak sa pozeráme na bielené voňavé toaletné papiere, tie nie sú z recyklovaného papiera a pri jeho bielení sa zväčša používajú chemikálie, ktoré znečisťujú životné prostredie a použité parfémy môžu škodiť zdraviu. V tejto súvislosti odporúčame nakupovať papier vyrábaný bez použitia chlóru. Pri výrobe papiera a jeho bielení sa využíva aj plynňý chlór, ktorý je toxický. Pri papieri, označeného logom ECF, TCF, PCF sa pri výrobe používajú menej

nebezpečné zlúčeniny chlóru (logo ECF), poprípade sa na ich výrobu chlór nepoužíva vôbec (logo TCF, PCF).

Alternatívou ku klasickému toaletnému papieru je aj toaletný papier vyrobený z bambusu, či cukrovej trstiny. Tieto sa na Slovensku zatiaľ predávajú len v špecializovaných obchodoch za neprimerane vysoké ceny, preto je spotrebiteľský dopyt nízky.

5. Na tlačiarňu odporúčame tlačiť obojstranne, používať recyklovaný papier a ak to nie je nutné, netlačiť dokumenty vôbec. Vedeli ste, že tlačenie obojstranne sa zaviedlo už aj v prezidentskom paláci? Je tu tiež možnosť odkladať si tzv. „šmiráky“ a písať na ne.

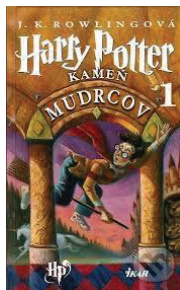
6. Tlačené vstupenky na podujatia sú dnes už vyžadované minimálne a postačí ich elektronická verzia.

7. Vyberajte si papier podľa pôvodu drevného vlákna. Je vhodné kupovať výrobky označené logom FSC (Forest Stewardship Council), PEFC (Program for the Endorsement of Forest Certification). Označenie logom FSC a PEFC znamená, že drevo, z ktorého je výrobok vyrobený, pochádza z trvalo udržateľne pestovaných lesov a ich ťažba je menej škodlivá pre životné prostredie. Traduje sa, že **papier**

s logom FSC k nám priniesla kniha Harry Potter, kedy súčasťou postúpenia

autorských práv k slovenskému prekladu bola aj klauzula, že kniha musí byť vytlačená na papieri a v tlačiarňi s certifikátmi FSC. To bola vtedy na Slovensku novinka.

8. Aj iné výrobky majú svoju alternatívu z recyklovaného papiera (napr. obálky, obaly

na zošity, lepiace pásky. Použité obálky sa dajú prelepiť a použiť znovu. SHP Harmanec vyrába z recyklovaného papiera toaletný papier, vreckovky a iný tovar. TENTO Žilina o.i. napr. servítky. Výrobky výlučne z recyklovaného papiera vyrába v malej dedinke Bobot napr. slovenská firma Ludoprint a sú dostupné v predajniach ŠEVT.

9. Kartónové škatule nie je nutné hneď vyhadzovať do triedeného zberu, je možné ich opätovne použiť. Skartovaný papier je možné využiť ako výplň zásielok (namiesto polystyrénových teliesok alebo plastov naplnených vzduchom). Rolky z toaletného papiera a papierových utierok je možné využiť v rámci výtvarnej tvorby s deťmi doma alebo v škole.

10. Na balenie darčiekov je možné použiť recyklovaný papier, noviny, alebo darovať zážitky bez obalu.

11. Nákupné zoznamy alebo recepty odporúčame držať v smartfóne. Existuje množstvo aplikácií (Remember the Milk, Evernote, Keep...).

12. Na schránku je možnosť umiestniť nálepku, že si neprajete vhadzovať letáky. Do jednej poštovej schránky sa vhodí minimálne 2,5 kg reklamných letákov za mesiac a v období sviatkov je toto množstvo ešte väčšie. V prípade, že chceme byť informovaní, je vhodné zvoliť elektronický newsletter.

13. Milovníci vône kníh sa asi nestotožnia s možnosťou používať elektronické čítačky. Pre elimináciu spotreby papiera a odľahčenie je tu možnosť vracať knihy späť do obehu (napr. predajom a kúpou na bazári kníh, podarovaním do knižnice alebo požičaním z knižnice).

14. Pre ekologicky zmýšľajúcich rodičov je možnosť používať plienky, ktoré sa dajú po vypratí používať opätovne. Ako náhrada jednorazových vlhčených utierok sa dá používať napr. nastrihaný perlan, alebo žinka s vodou a nastrihané kúsky bavlnenej plienky. Aj v oblasti osobnej ženskej hygieny sú dostupné viaceré udržateľné riešenia.

15. Ak máte možnosť odpad kompostovať, do kompostu je možné pridať aj niektoré výrobky z papiera – použité obrúsky, servítky, prepravky na vajíčka. Ich vlákna prevzdušnia kompost.

16. Triedte papier aj na pracovisku. Jednorazové utierky v kuchynke nahradte látkovými, ich spotrebu sa snažte minimalizovať aj na toalete. Pouvažujte nad zavedením elektrického sušiča na ruky, alebo látkovými utierkami. Namiesto papierových faktúr a výpisov z účtu je možné používať elektronické. Odmietnite kalendáre a diáre. Efektívne sa dajú nahradiť elektronickou verzou.

O projekte NAREG

NAREG (NAchhaltige REgionale Ressourcennutzung / Udržateľné využívanie regionálnych zdrojov)

Program spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko

Prioritná os 1 – Prispievanie k inteligentnému cezhraničnému regiónu

Partneri projektu:

- Abfallwirtschaftsverband Schwechat (Združenie odpadového hospodárstva)
- BMV – Burgenländischer Müllverband (Burgenlandský zväz pre zber a likvidáciu odpadov)
- CEKOV – Nezisková organizácia Centrum kontinuálneho vzdelávania
- Fachhochschule Burgenland (Vysoká odborná škola Burgenland)

- Forschung Burgenland (Výskum Burgenland)

V súlade s prioritami environmentálnej politiky EÚ, **projekt prispieva k znižovaniu emisií skleníkových plynov a ďalšiemu rozvoju odpadového hospodárstva** v cezhraničnom projektovom regióne Burgenland / Rakúsko a Trnavský samosprávny kraj / Slovensko.

Podľa EK 80 % produktov použijeme len raz a potom ich odhodíme. Na Slovensku vyprodukuje skoro 500 kg odpadu ročne na obyvateľa a vytriedime len cca 1/3 oproti Rakúsku. Náš komunálny odpad končí hlavne na skládkach. Predchádzajme vzniku odpadu, triedme viac a lepšie, využime odpad ako druhotný zdroj.

Využime verejné investície do moderných zariadení na nakladanie s odpadmi a efektívnu recykláciu.

Obehové hospodárstvo (circular economy)

je založené na úplnej recyklácii, a preto toky odpadu a druhotných surovín zo zberných miest budú po realizácii projektu riadené ekologicky zmyslupnejšie a udržateľnejšie, aby sa umožnilo lepšie materiálové a/alebo energetické zhodnotenie.

Prostredníctvom tohto cezhraničného projektu je optimalizovaných 10 zberných dvorov v regióne.

Bude možné aj lepšie využiť potenciál ReUse v Rakúsku i na Slovensku. Za účasti sociálnych podnikov, obcí a príslušných inštitúcií sa vytvorí udržateľný zber odpadu. Tým sa ušetrí zdroje, a to v súlade s nariadeniami rámcovej smernice EÚ o odpadoch a balíčka obehového hospodárstva EÚ.

Hlavným cieľom projektu je ekologicky zmyslupné a trvalo udržateľné riadenie tokov odpadov, zvyšovanie miery recyklácie a opätovného použitia odpadov ReUse v slovensko-rakúskom pohraničnom regióne za účelom ochrany životného prostredia.

Tento informačný materiál vznikol v rámci projektu NAREG, ktorý je realizovaný v rámci programu INTERREG V-A SK-AT a spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Ak máte záujem o viac informácií o odpadoch, navštívte naše internetové stránky alebo nás kontaktujte mailom:

<https://www.projekt-nareg.eu/>

kontakt: projekty@euvzdelavanie.sk

